

ТОРА ОР • ПАРШІ БЕРЕШИТ • МААМАР 8

להבין ענין הברכות כי הנה אנשי כנה"ג תקנו...

«Зрозуміти суть благословень»

НА ЧЕСТЬ

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Батько Ребе, реб Леві-Іцхок

LikuteiTorah.com

ХАСИДСЬКА ПАРША

likuteitorah.com/uk/torah-ohr/bereishis/8/

1 להבין ענין הברכות כי הנה אנשי כנה"ג [כנסת הגדולה] תקנו הברכות בזמן בית שני אבל בזמן בית ראשון לא היו מברכים.

Щоб зрозуміти сутність благословень: Мужі Великого Зібрання встановили благословення за часів Другого Храму, але за часів Першого Храму благословень не промовляли.

והענין כי הנה כל ישראל מאמינים בני מאמינים כו' מה שנלאו חכמי הפילוסופים והמחקרים להבין בשכלם

Суть у тому, що всі євреї — віруючі, сини віруючих тощо — [віруючи в] те, що філософи й дослідники виснажилися, намагаючись досягнути розумом.

כי האמונה היא למעלה מן ההשגה והשכל ואפי' [ואפילו] מההשגה שבשרש נפש האלקית שבישראל דמזליה חזי כו' שהרי לית מחשבה תפיסא ביה והוא רם ונשא למעלה ממזליהו.

Адже віра перевищує досягнення й розум, навіть досягнення, притаманне кореню Б-жественної душі (нефеш елокіс) в Ізраїлі, про який [сказано]: «її мазаль [духовне джерело душі] бачить» тощо; адже жодна думка не може досягнути Його, і Він піднесений та величний над їхнім мазалем.

2 והנה בזמן בית ראשון היו נשמות ישראל במעלה העליונה והי' [והיה] אוא"ס [אור אין סוף] שורה ומתגלה בנפשם להיות אצלם גילוי אמונה זו כאילו רואה כו'.

А тепер: за часів Першого Храму душі Ізраїлю були на найвищому рівні, і Нескінченне світло (Ор Ейн Соф) спочивало й розкривалося в їхніх душах, тож ця віра розкривалася їм так, ніби вони бачили, тощо.

אך בזמן בית שני לא היו הנשמות במעלה עליונה כ"כ [כל כך] תקנו אנשי כה"ג [כהאי גוונא] הברכות להמשיך גילוי אמונה זו להיות ברוך ונמשך הוי' אוא"ס [אור אין סוף] ב"ה בגילוי למטה.

Але за часів Другого Храму, коли душі не були настільки високого рівня, Мужі Великого зібрання встановили благословення, щоб притягнути вниз розкриття цієї віри: щоб Ім'я Б-га (Гавая), Ор Ейн Соф, благословенний Він, було «благословенним» і притягувалося вниз, у явному розкритті.

3 וסדר השתלשלות המשכת הגילוי הוא מתחלה להיות הוי"ה אלקינו הוא גילוי אוא"ס [אור אין סוף] ב"ה כנשמות ישראל להיות אלקינו ממש בבחי' ביטול לפי שהם מפנימיות העולמות.

Порядок послідовного розгортання розкриття згори вниз такий: спершу — «Ім'я Б-га (Гавая) — наш Б-г», тобто розкриття Нескінченного світла (Ор Ейн Соф), благословенного Він, у душах Ізраїлю, щоб Він був справді «нашим Б-гом» — у стані самоусунення (бітуль), адже вони походять із внутрішнього виміру світів.

משא"כ המלאכים הם מחיצוניות העולמות שעליהם נאמר ומשם יפרד והיה לארבעה ראשים. ארבעה נהרות הם ארבע מחנות השכינה מחנה מיכאל כו'. וזשיא [וזהו שאמר] רז"ל [רבותינו זכרונם לברכה] (ברכות ד:): מיכאל באחת.

Інакше щодо ангелів: вони походять із зовнішнього виміру світів, про які сказано: «І звідти він розділювався і став чотирма головами» — чотирма ріками, що відповідають чотирьом таборам Б-жественної присутності (Шехіни): табору Міхаеля тощо. Саме це й сказали наші мудреці, благословенної пам'яті (Брахот 4б): «Міхаель — за один раз».

ולא אמרו איזה שיעור על נשמות ישראל לפי שענין טיסה שטסים את העולם לא שייך גבי נשמות כלל שהעולם ומלואו אינן תופסין מקום כלל נגדם.

А щодо душ Ізраїлю не вказали жодної міри, адже поняття польоту, яким перетинають світ, зовсім не стосується душ: світ і все, що в ньому, зовсім не займає місця щодо них.

משא"כ לגבי המלאכים תופס העולם איזה מקום אלא שמיכאל די לו בטיסה אחת וגבריאל בשנים כו' ואליהו בארבע עם גופו שהיה תחלה גשמי ונהפך כו'.

Інакше щодо ангелів: світ займає певне місце в їхньому сприйнятті, але Міхаелю достатньо одного польоту, Гавріелю — двох тощо, а Еліягу — чотирьох, причому разом із його тілом, яке спершу було матеріальним, а потім перетворилося тощо.

ואח"כ מלך העולם שעל העולם הוא גילוי מלכותו ית' בלבד שאין מלך בלא עם כו'.

А потім — «Цар світу», що панує над світом, — це лише розкриття Його царювання, благословенного Він, адже «немає царя без народу» тощо.

4 והנה ע"י הברכה ממשיך ברכה והמשכה להיות גילוי אור א"ס בנפש כלל ישראל שתתחזק אמונת ה' בלכם בבחי' גילוי כאלו רואה כו'.

Тепер, через благословення, притягують благословення й духовний вплив, щоб у душі всього Ізраїлю розкрилося Нескінченне світло (Ор Ейн Соф), і щоб віра в Б-га зміцнилася в їхньому серці явним чином, немовби вони бачать тощо.

אך המוקדם לברכה והמשכת השראת גילוי זה הוא המברך שהוא הוא העושה המצוה לפי שהמצות הם כלים להשראת אא"ס [אור אין סוף] ממש כו' ובהם ועל ידם ממשיך אא"ס [אור אין סוף] למטה.

Однак передумовою благословення й притягування, що забезпечує перебування цього розкриття, є той, хто благословляє, — саме він виконує міцву, бо міцвот є посудинами для самого Ор Ейн Соф тощо; у них і через них притягують Ор Ейн Соф униз.

וזהו אשר קדשנו במצותיו. אשר מלשון דהא שהוא נתינת טעם לדבר כלומר לפי שקדשנו במצותיו.

І це — «Який освятив нас Своїми заповідями». Слово «ашер» має значення «бо» і вказує на причину чогось; тобто: бо Він освятив нас Своїми заповідями.

וצונו מלשון צוותא והתקשרות כאוא"ס [באור אין סוף] ב"ה שרש המצות למעלה לכך יש לנו כח להמשיך גילוי אור א"ס ב"ה בברכה זו:

«I наказав нам» (ветцивану) походить від слова «цавта» — з'єднання, і означає єднання та зв'язок з Ор Ейн Соф, благословенним Він, коренем міцвот угорі; тому ми маємо силу притягнути розкриття Ор Ейн Соф, благословенного Він, цим благословенням.

5 והנה אמרו בירושלמי (פ"ק [פרק קמא] דברכות הלכה ח') מטבע קצר פותח בברוך ואינו חותם בברוך ומטבע ארוך פותח בברוך וחותם בברוך.

Тепер, сказано в Єрусалимському Талмуді (Брахот, розд. 1, галаха 8): коротке благословення починається словом «Барух» [«благословен»] і не завершується словом «Барух»; довге благословення починається словом «Барух» і завершується словом «Барух».

ולהבין זה גם להבין מהו לשון חותם והל"ל [והוה ליה למימר] ומסיים. הענין כי הנה נודע שיש ב' בחיני' בחי' עלמא דאתכסי' ובחי' עלמא דאתגליא.

Щоб зрозуміти це, а також з'ясувати, що означає слово «печатка» (хатіма), адже слід було б сказати «завершується», — потрібно знати, що, як відомо, є два рівні: рівень прихованого світу й рівень світу явленого.

והנה על עלמא דאתגליא נאמר (בראשית ב) ומשם יפרד והי' [והיה] לארבעה ראשים ארבעה נהרות כנגד ארבע מחנות השכינה שהיא מתלבשת בבי"ע כו'

Про явлений світ сказано (Берешит 2): «І звідти він розділився й став чотирма головами» — чотирма ріками, що відповідають чотирьом таборам Шехіни, яка вбирається у світ творення (Брія), світ формування (Єцира) і світ дії (Асія) тощо.

ובהשתלשלות וירידות המדרגות מדריגה אחר מדריגה בהתלבשותה בע' [כשבעים] שרים כו' נעשה עלמא דפרודא כו' ושם יש אחיזה ויניקה לקליפות וסט"א [וסטרא אחרא] לינק מהקדושה כביכול.

У процесі послідовного розгортання й спускання рівнів, рівень за рівнем, у міру того як вона вбирається в сімдесят князів тощо, постає світ розділеності тощо; там оболонки (кліпот) й інша сторона (сітра ахра) мають опору й поживу, щоб, так би мовити, жититися від святості.

אך אין יניקתם אלא מותרי השפע ופסולת כו' ולא מעיקר הקדושה ח"ו [חס ושלום]

Проте вони живляться лише надлишком потоку та його відходами тощо, а не сутністю святості, не дай Б-г.

וענין התהוות מותרי השפע ופסולת בעל' דאתגליי היינו כי הגם שגם עלמא דאתגליי מצד עצמה באמת אינה דבר נפרד ח"ו [חס ושלום] וכמ"ש (דברים ד) כי הוי"ה הוא האלקים כו' אלא שהוא בחי' גילוי מה שהי' [שהיה] בהעלם בעל' דאתכסיא

А щодо того, як у явленому світі виникають надлишок потоку й відходи, то, хоча сам явлений світ насправді не є чимось відокремленим, не дай Б-г, — як сказано (Дварім 4): «Адже Гавая є Елокім» тощо, — він є лише виявленням того, що було приховане в прихованому світі.

וכמשל הולד שמצטייר בבטן הנקבה בהתחלקות עצמות וגידין כו' שהם מטפת הזכר לובן שממנו עצמות כו'.

Це подібно до плода, який формується в утробі жінки, набуваючи окремої будови кісток, сухожиль тощо: вони походять із чоловічої краплі — білого начала, з якого утворюються кістки тощо.

אלא שבטפת הזכר לא הי' [היה] התחלקות עצמות וגידין בפועל ממש רק שהי' [שהיה] בכח הטפה ההיא בהעלם וע"י שהייתה בבטן הנקבה ט' חדשים מצטייר בציור הולד ויוצא מהעלם אל הגילוי.

Однак у чоловічій краплі ще не було справжнього розділення на кістки й сухожилля; усе це містилося в ній лише потенційно, приховано. А коли вона перебуває в утробі жінки дев'ять місяців, плід набуває своєї форми й виходить із прихованого в явне.

6 והנה כמו במשל הולד כאשר נתגדל ונגמר ציור כל האברים אזי דוחה ממנו מותרות שערות וצפרנים שזהו סימן גידול הולד שהוא בשלימות כשגמרו שערו וצפרניו כו'

Як у прикладі з плодом: коли він виріс і формування всіх його членів завершилося, він виштовхує з себе надлишки — волосся й нігті; це ознака зростання плода: він цілком сформований, коли завершилося формування його волосся й нігтів, тощо.

ובצאתו מרחם אמו דוחה פסולת יותר ע"י פתיחת נקביו כו' מה שלא הי' [היה] פסולת זה בטפה כי אין הולד נוצר אלא מברור שבה.

А коли він виходить із материнського лона, то виводить більше відходів через отвори свого тіла, тощо, — відходів, яких не було в краплі, адже плід формується лише з її очищеної частини.

כך עד"מ בהגלות נגלות סדר ההשתלשלות בעלמא דאתגליא מהעלם אל הגלוי ברכוי התחלקות המדרגות להיות ציור פרטי העולמות במזגם ותכונתם אזי נעשה בחי' מותר' שפע ופסולת שדוחה לחוץ

Так само, за аналогією, коли порядок ланцюга послідовного розгортання світів згори вниз (ішталшелут) розкривається у світі явленого — від прихованого до відкритого, через численні поділені рівні, так що постає окремий образ кожного зі світів відповідно до його складу й характеру, тоді виникають надлишки потоку й відходи, які відштовхуються назовні.

והוא מעבר השפע להיות יניקה ואחיזה לס"א [לסטרא אחרא].

І це — надлишок потоку, [що дає] живлення й опору іншій стороні (сітра ахра).

משא"כ בבחי' עלמא דאתכסיא שהוא בהתכללות כו' ושם חביון עזו ואין שטן ופ"ר [ופגע רע] ח"ו [חס ושלום] כו'.

Не так у прихованому світі, де все перебуває в стані включеності, тощо; там — «сховок Його сили», і там «немає супротивника й лихої пригоди», не дай Б-г, тощо.

7 והנה מטבע קצר רומז לעלמא דאתכסיא שהוא בחי' טפה לבד בהתכללות בבחי' העלם ובכח ולכן הוא מטבע קצר שכולל הכל בלשון קצר

А коротка формула натякає на прихований світ, який є лише рівнем краплі — включеної, прихованої й наявної в потенції; тому це коротка формула, що охоплює все стислою мовою.

וא"צ [ואין צריך / ואינו צריך] אלא לפתוח בברוך להיות ברכה והמשכה מאור א"ס ב"ה עצמו שהברכה הוא להיות השראה וגילוי מעצמות אור א"ס ב"ה שאינו בגדר עלמין כלל כנ"ל.

I досить лише почати словом «Барух», щоб було благословення й притягнення згори вниз від самого Нескінченного світла (Ор Ейн Соф) — благословенний Він; адже благословення полягає в перебуванні й розкритті, що походять від самої сутності Ор Ейн Соф, яке зовсім не належить до категорії світів, як пояснено вище.

8 ומאחר שתמשך שם ברכה והמשכה זו היא כל תמוט עולם ועד כי אין שם יניקה לס"א [לסטרא אחרא] ח"ו [חס ושלום].

I оскільки туди буде притягнуто це благословення і це низведення, воно «не похитнеться на-віки-віків», адже там немає живлення для іншої сторони (сітра ахра), не дай Б-г.

אבל מטבע ארוך רומז לעלמא דאתגליא שהיא בחי' גילוי ההתהוות לפרטי פרטים בהתחלקות רבות ועצמות וכך הוא מטבע ארוך באריכות הדברי' [הדברים] בפרטי פרטיות הדברים רבים שנאמרו ונשנו בה.

Але довга формула натякає на світ розкриття, який є рівнем (бхіна) розкриття творення в найдрібніших подробицях, у численних і величезних поділах; такою є й довга формула: вона розлога за словами й містить численні докладні подробиці того, що в ній промовляється й повторюється.

9 והנה בעלמא דאתגליי' אחר שמשם יפרד בבחי' התחלקות הפרטים יש יניקה לס"א [לסטרא אחרא] ח"ו [חס ושלום] וצריך להפרידם שלא יינקו מעיקר הקדושה ח"ו [חס ושלום] רק דרך מעבר השפע ממותרות ופסולת כו' לכן צ"ל ג"כ חותם בברוך.

Отже, у світі розкритого прояву, після того як «звідти він розділився» на рівні поділу на окремі складники, є живлення для іншої сторони (сітра ахра), не дай Б-же; тому їх необхідно відокремити, щоб вони не живилися від самої суті святості, не дай Б-же, а лише через проходження потоку достатку — від надлишків і відходів тощо. Тому воно також має завершуватися словом «Барух».

10 וענין החותם הוא כמו לשון חותם שעל האגרת מבחוץ כדי שלא יקרא באגרת הזאת איש זר אשר אין רצונו שידע הכתוב שם.

Суть печаті подібна до значення слова «печатка» [яким називають ту, що ставлять] на зовнішньому боці листа, щоб жоден сторонній не прочитав цього листа — той, кому [автор] не хоче відкривати написане в ньому.

כך הוא החותם הזה מן הברכה והמשכה אשר ימשיך עוד אחר המטבע הארוך שהמשכה זו שהיא גלוי ההעלם תהי' [תהיה] רק בבחי' הקדושה לבדה ואין לזרים אתה חלק ונחלה

Так само ця печать благословення і притягнення, яке відбувається після довгої формули, має забезпечити, щоб це притягнення — розкриття прихованого — відбувалося лише у сфері святості й щоб чужинці не мали в ньому ані частки, ані спадку.

וזהו ההפרש שבין פתיחת הברכה לחתימתה כי פתיחת הברכה הוא המשכת הגילוי לבד להיות ברוך ונמשך ה' אלקי ישראל מעולם עד עולם. אבל החתימה היא שתהי' [שתהיה] המשכה זו בקדושה דוקא.

У цьому й полягає різниця між початком благословення та його печаттю: початок благословення — це лише притягнення розкриття, щоб «благословенним» і притягнутим було Ім'я Б-га (Гавая), Б-г Ізраїлю, зі світу у світ; печать же визначає, щоб це притягнення відбувалося саме у святості.

הבחר בעמו ישראל באהבה. (מלאכי א) ואהב את יעקב ואת עשו שנאתי. (תהלים מז) יבחר לנו את נחלתנו את גאון יעקב אשר אהב כו'.

«Той, Хто з любов'ю обирає Свій народ Ізраїль»; (Малахія 1) «Я полюбив Якова, а Ейсава зневажив»; (Псалми 47) «Він обирає для нас нашу спадщину — гордість Якова, якого Він полюбив», тощо.

ולכן נק' בלשון חותם כמו שחותמין על האגרת שלא יקרא אחר וכמו חותם ממגע זר שהוא שמירה כו'.

Тому це називають словом «печать»: як запечатують лист, щоб його не прочитав хтось інший, або як печать, що захищає від дотику стороннього й слугує охороною тощо.

ולכן חותמין בברוך שהיא המשכה מבחי' המקיף שהיא שמירה מלמעלה כמ"ש (שם קכא) ה' שמרך ה' צלך כו'

Тому завершують словом «Барух»: воно означає притягнення з рівня, що охоплює (макіф), а цей рівень є захистом згори, як написано (там само, 121): «Гавая — твій охоронець, Гавая — твоя тінь», тощо.

ולכן החותם של כללות ישראל הוא בנעילת יו"כ [יום כפור] שאז זוכים למעלה העליונה (ויקרא טז) לפני הוי"ה תטהרו למעלה מבחי הוי"ה כו' וכמ"ש במ"א:

Тому печать усього народу Ізраїлю — це Неїла Йом-Кіпуру, адже тоді вони удостоюються найвищого рівня: (Ваїкра 16) «Перед Гаваєю очиститесь» — вище за рівень Гаваї, тощо, як пояснюється в іншому місці.

11 ועתה נבא לביאור ענין ב' ברכות ראשונות של נשואין שהם יוצר האדם ואשר יצר את האדם בצלמו.

Тепер перейдемо до пояснення двох перших благословень шлюбу — «Той, Хто формує людину» і «Той, Хто створив людину за Своїм образом».

הראשונה פותחת בברוך ואינה חותמת והשניה פותחת בברוך וחותמת בברוך.

Перше починається словом «Благословенний» і не має заключної формули, а друге починається словом «Благословенний» і завершується словом «Благословенний».

והענין כי הנה בגמרא (כתובות ח' א' ע"ש) אמרו שב' יצירות הללו כנגד שתי יצירות שהי' [שהיה] באדה"ר [באדם הראשון] תחלה נברא האדם לבדו בדו פרצופין ואח"כ נסר הקב"ה את חוה כו'.

Суть у тому, що в Гемарі (Ктубот 8а; див. там) сказано: ці два формування відповідають двом формуванням Адама, першої людини. Спочатку людину було створено саму, з двома обличчями, а згодом Святий, благословенний Він, відпиляв Хаву (Хаву) тощо.

וביאור הדבר הנה אדם וחוה רומזים לתושב"כ [לתורה שבכתב] ותושבע"פ [ותורה שבעל פה] תושב"כ [תורה שבכתב] בחי אדם בחי טפת הזכר לובן שממנו עצמות כו'

Пояснення таке: Адам і Хава вказують на Письмову Тору та Усну Тору. Письмова Тора — це рівень Адама, рівень чоловічої краплі — білого сім'я, з якого [походять] кістки тощо.

כי תושב"כ [תורה שבכתב] היא בחי חכמה עלאה שאינה אלא בחי טפה ונקודה שהחכמה היא בחי ברכ המבריק במוחו

Адже Письмова Тора — це рівень вищої мудрості (Хохми), яка є лише рівнем краплі й точки; бо Хохма — це спалах блискавки в розумі.

שעדיין לא באה לידי אורך ורוחב ההשגה להבין ולהשיג כל דרכי החכמה בכלל ובפרט רק שהוא כברק בעלמא שמתנוצץ ומאיר במוחו כח ההשכלה

Вона ще не дійшла до повноти й широти осягнення, щоб зрозуміти й досягнути всі шляхи мудрості — загалом і зокрема. Вона лише подібна до блискавки, що промайне й осяє в його розумі силу інтелекту.

ואינו מתגלה אלא בחי' נקודה אלא שאח"כ מתפשטת הנקודה באורך ורוחב ובאה לידי השגה ואזי נקראת בשם בינה כו'

Вона розкривається лише як точка; згодом ця точка розширюється в довжину й ширину та доходить до рівня осягнення, і тоді називається розумінням (Біною) тощо.

וכך היא בחי' תושב"כ [תורה שבכתב] שאין בה גילוי ההשגה שהרי ר"ע [רבי עקיבא] הי' [היה] דורש על כל קוץ וקוץ תלי תלים של הלכות.

Так само й рівень Письмової Тори: у ній осягнення не розкривається. Адже рабі Аківа тлумачив із кожного окремого шипа цілі гори законів.

שההלכות הללו אינן מבוארות ונגלות בגילוי ההשגה בקוץ ההוא רק שכל קוץ וקוץ כלול מכמה תלי תלים של ההלכות הכלולים ונעלמים בקוץ ההוא מבחי' העלם

Ці закони не роз'яснені й не відкриті в явному осягненні в тому шипі; натомість кожен шип містить безліч нагромаджень законів одне на одному, які вміщені й приховані в цьому шипі, у стані прихованості.

והרי אין בקוץ זה אלא רמז בעלמא ובחי' נקודה והקוצין הן בחי' תגין.

І в цьому шипі є лише натяк і рівень точки (bchina). А шипи — це рівень коронок (tagin).

12 וכן עדיין בכל בחי' טנת"א [טעמים נקודות תגין אותיות] הכל רמוזים לכמה ענינים וכמה סודות מופלאים. וכל

זה הוא בתושב"כ [בתורה שבכתב] בבחי' העלם ובכח ולא בפועל וגילוי

Так само й усі аспекти знаків кантиляції, голосних знаків, вінців і літер натякають на численні речі та численні дивовижні таємниці. І все це міститься в Письмовій Торі приховано й потенційно, а не в дійсності та явному вигляді.

וכמשל טפת הזכר הכלולה מכל הבחי שבולד לובן שממנו עצמות וגידין וכי שבטפה ההיא אין התחלקות העצמות וגידים כו' נגלים בפוי"מ [בפועל ממש] רק שהם בהעלם ובכח.

Як у прикладі з краплею чоловічого сімені, що містить усі складові майбутнього плоду — біле, з якого постають кістки, сухожилля тощо: у цій краплі відмінність між кістками, сухожиллями тощо не виявлена в дійсності; усе це лише приховане й існує потенційно.

ויציאתם מהעלם אל הגילוי הוא ע"י שהייה ט"ח [ט' חדשים] בבטן הנקבה ששם מצטייר הולד והיא מוציאתו לידי גילוי בהתחלקות האברים פרטיים נגלים.

Їхній вихід із прихованого стану до явного відбувається завдяки перебуванню дев'ять місяців в утробі матері, де плід формується; вона виводить його до явного стану, коли окремі члени тіла стають виразними.

וכך הוא עד"מ יציאת ההעלם מתושב"כ [מתורה שבכתב] שהיא בחי' ח"ע [חכמה עילאה] לידי גילוי הוא ע"י תושב"כ [תורה שבעל פה] (ור"ע [ורבי עקיבא] ה"י [היה] דורש כו' כי ר"ע [רבי עקיבא] ה"י [היה] מקור תושב"כ [תורה שבעל פה] כמו שאמרו סתם ספרי כו' וכולהו אליבא דר"ע [דרבי עקיבא] שהיא בחי' חכמה תתאה).

Так само, за аналогією, прихований зміст Письмової Тори, що становить рівень вищої мудрості (Хохма), виходить до явного стану завдяки Усній Торі (і Рабі Аківа тлумачив тощо, адже Рабі Аківа був джерелом Усної Тори, як сказано: «анонімний Сифрей» тощо, «і всі вони дотримуються думки Рабі Аківи»); Усна Тора становить рівень нижчої мудрості.

שממאמר א' שבתושב"כ [שבתורה שבכתב] כמו ענין שמירת שבת שנאמרה בתוי בכלל נעשה מסכת שלימה שהוא גילוי פרטי הלכות שבת מה הן האבות מלאכות וכיצד מתחייב בהן וכל עניניהם בכל פרטיהן ודקדוקיהן.

Адже з одного вислову Письмової Тори, наприклад про дотримання Шабату, яке в Торі подане загально, постає цілий трактат, що розкриває подробиці законів Шабату: які є основні категорії забороненої праці, за яких умов людина стає за них відповідальною, а також усі пов'язані з цим питання — в усіх подробицях і найтонших деталях.

ולכן נק' תושבע"פ [תורה שבעל פה] בשם חוה כי חו"ה בגימטריא המילוי של חו"ה (שהוא עולה י"ט) כי המילוי הוא גילוי ההעלם כמ"ש במ"א וגם חוה לשון גילוי כי תרגום ויגד וחוי. והגדה לשון המשכה שנמשך מהעלם אל הגילוי

Тому Усну Тору називають ім'ям Хава, бо числове значення імені Хава відповідає числовому значенню наповнення Імені Б-га (Гавая), яке дорівнює 19; адже наповнення є розкриттям прихованого, як пояснюється в іншому місці. Крім того, слово «Хава» означає розкриття, бо Таргум перекладає «і він розповів» словом «вахаві». А «розповідь» (гагада) означає притягнення — перехід із прихованого стану до явного.

וז"ש [וזהו שכתוב] ויקרא האדם שם אשתו חוה כי היא היתה אם כל חי ולכאורה א"כ למה קרא שמה חוה הי' [היה] לו לקרא שמה חיה אלא לפי שחוה ל' [לשון] גילוי

І це пояснює слова: «І назвав чоловік ім'я своєї дружини Хава, бо вона була матір'ю всього живого». Здавалося б, якщо так, то чому він назвав її Хава? Йому слід було назвати її Хая! А причина в тому, що «Хава» означає розкриття.

וזהו כי היא היתה אם כל חי פי' ולכך הוציאתם מהעלם אל הגילוי כמו אם הבנים שהולד מצטייר בקרבה והיא מוציאתו מההעלם:

А слова «бо вона була матір'ю всього живого» означають: тому вона вивела їх із прихованого стану до явного, подібно до матері дітей, в утробі якої формується плід і яка виводить його з прихованого стану.

13 וזהו יום ליום יביע אמר ולילה ללילה יחיה דעת פי' יום ליום בחי' תושב"כ [תורה שבכתב] יביע אמר אמ"ר [אש מים רוח] ר"ת [ראשי תיבות] אש מים רוח ובבחי' תושב"כ [תורה שבכתב] יביע כמעין הנובע ממקורו

І це [значення слів]: «День дню виливає мовлення, а ніч ночі являє знання». Пояснення: «День дню» — це рівень Письмової Тори; «виливає мовлення» — слово «омер» («мовлення») є аббревіатурою слів «вогонь» (esh), «вода» (maim), «повітря» (ruach); а на рівні Письмової Тори воно «виливає» мовлення, немов джерело, що б'є зі свого джерела,

שהוא עדיין דבוק במקורו ומתאחד עמו לפי שתושב"כ [שתורה שבכתב] היא בחי' ח"ע [חכמה עילאה] ושם שורה ומתגלה אוא"ס [אור אין סוף] חו"ה בחכ' [בחכמה]

яке ще з'єднане зі своїм джерелом і є з ним одним; адже Письмова Тора — це рівень наднебесної мудрості (Хохма), і там спочиває та розкривається в Хохмі Нескінченне світло (Or Ein Sof) — Ім'я Б-га (Гавая).

ולכן שם יביע כמעין הנובע שנובע מן המקור ואינו הולך ומתפשט באורך ורוחב רק נביעו דחכמתא בלבד שהיא בחי' נקודה וברק המבריק

Тому там сказано «виливає» — немов про джерело, що б'є: воно б'є зі свого витoku й не розтікається в довжину та ширину, а є лише плином Хохми, тобто рівнем точки й спалаху блискавки.

והאמ"ר [והאש מים רוח] שהוא ר"ת [ראשי תיבות] אש מים רוח כלולים ומתעלים בו בהעלם ובכח ולא בגלוי ובפומ"מ [ובפועל ממש]

А «омер», що є аббревіатурою слів «вогонь», «вода», «повітря», включений у нього й підноситься в ньому приховано та потенційно, а не відкрито й у дійсності.

שאינ שם התחלקות בחי' אש רוח מים ממש כמו שהם אחר שנפרטו וכאו לידי גילוי רק הם בבחי' נביעו בלבד כהתכללות המעין הנובע ממקורו ומתאחד ונכלל במקורו הוא א"ס ב"ה הוי"ה בחכ' [בחכמה].

Бо там немає розрізнення між рівнями вогню, повітря й води як такими, якими вони є після того, як їх було розділено на окремі складники й вони виявилися; вони є лише плином, подібно до потоку джерела, що ще з'єднаний зі своїм витком і включений у нього. Його джерело — Нескінченний (Ейн Соф), благословенний Він, — Ім'я Б-га (Гавая) в Хохмі.

ולילה ללילה בחי' תושבע"פ [תורה שבעל פה] יחזה דעת בבחי' גילוי לבאר ולפרט פרטי התחלקות ההתהוות כמו שהם בסדר ההשתלשלות במדרגות רבות ועצומות (וזהו שמשרע"ה [שמשה רבינו עליו השלום] למד ביום מקרא וכלילה משנה כשהי' [כשהיה] בהר כו'):

«А ніч ночі» — це рівень Усної Тори; «являє знання» у розкритті, щоб пояснити й деталізувати окремі складники творіння такими, якими вони є в порядку ланцюга послідовного розгортання світів згори вниз (ішталшелут), на численних і величезних рівнях. (Тому Моше Рабейну, мир йому, вивчав Писання вдень, а Мішну вночі, коли перебував на горі, тощо.)

14 והנה ברכה ראשונה כנגד אדה"ר [אדם הראשון] שהיא בחי' ח"ע [חכמה עילאה] תושב"כ [תורה שבכתב] דהיינו כדי להמשיך אור א"ס בחכמה כו'

Отже, перше благословення відповідає Адаму, першій людині, який є рівнем вищої мудрості (Хохма), тобто Письмової Тори, — воно призначене для того, щоб низвести Нескінченне світло (Ор Ейн Соф) у Хохму тощо.

ופי' יוצר כמו צר צורה עד"מ שהוא מצייר תמונת החומר. ותמונה זו היא גי"כ גילוי בערך החומר שהי' [שהיה] חומר פשוט כמו גוף גולמת המתכת.

А значення слова «Йоцер» («Той, Хто формує») подібне до вислову «цар цура» («формує форму»): образно кажучи, це той, хто надає матеріалу форму. І ця форма також є розкриттям стосовно матеріалу, який був простою, безформною масою, подібною до необробленої брили металу.

15 ומראהו ומעשהו או הצורה שמציירין עליו הוא גילוי החומר שנעשה על תמונה זו דוקא

Його вигляд і спосіб обробки, або форма, надана йому, — це виявлення матеріалу, якому надали саме цієї форми.

והרי ציור זה אינו דבר נפרד ואין הציור נראה דבר בפ"ע [בפני עצמו] אלא שע"י הציור מתראה תבנית הכלי באופן יותר נאות מכמות שהי' [שהיה] גולמו. וגולמת הכלי עצמו הוא שנצטייר ונתגלה.

І ця форма не є чимось окремим, і її не сприймають як самостійну річ; навпаки, завдяки формі будова посудини виявляється у належнішому вигляді, ніж у її необробленому стані; і саме сирий матеріал посудини набув форми й був виявлений.

כך הנה בנמשל האדם שהוא תושב"כ [תורה שבכתב] הוא גי"כ בבחי' גילוי אל החומר הראשון שהוא כח ההיולי שלא נתפס בו שום גילוי

Так само й у відповідності до цього: «Адам», тобто Письмова Тора, також перебуває на рівні виявлення щодо першоматерії — гілемного потенціалу, в якому не досягається жодного вияву.

שעליו נאמר (תהלים יח) ישת חשך סתרו וחומר ההיולי הוא נק' בשם אדם דבריאה וראשית הגילוי הוא בחכמה תושב"כ [תורה שבכתב] ונק' אדם דיצי' [דיצירה].

Про це сказано (Псалми 18): «Він зробив темряву Своім сховком». Первоматерія зветься «Адамом світу творення (Брія)», а початок виявлення міститься в мудрості (Хохма), Письмовій Торі, і називається «Адамом світу формування (Єцира)».

וברכה שניה נגד חוה בחי' תושבע"פ [תורה שבעל פה].

А друге благословення відповідає Хаві — рівню Усної Торі.

ולכן נתוסף בה תיבת את. אשר יצר את האדם. את פי בחי' אותיות מא' ועד תי"ו שהאותיות הן מבחי' עלמא דאתגליא כי האותיות הן גילוי השכל.

Тому в ньому додається слово «ес»: «Який сформував ес гаадам». «Ес» означає рівень літер — від алеф до тав, адже літери належать до рівня світу виявленого, бо саме вони є виявленням інтелекту.

16 והיינו גילוי חכמה תתאה שהיא בחי' גילוי לחכמה עלאה תושב"כ [תורה שבכתב] כנ"ל והוא גילוי אחר גילוי שהח"ע [שהחכמה עילאה] הוא גילוי חומר הראשון ההיולי כנ"ל.

Тобто це розкриття нижчої мудрості (Хохми), яка є рівнем розкриття вищої Хохми — Письмової Тори, як пояснювалося вище; це розкриття за розкриттям, адже вища Хохма є розкриттям первісної матерії в її безформному, потенційному стані, як пояснювалося вище.

וזהו בצלמו בצלם דמות תבניתו. כי צלם לשון ציור וגלוי וכפל בצלמו בצלם. פי' גילוי אחר גילוי.

І це — «в Його образі, в образі подоби Його форми». Адже «образ» означає форму й розкриття, а повторення слів «в Його образі, в образі» означає розкриття за розкриттям.

גילוי הראשון להיות אור א"ס בחכמ' [בחכמה] עלאה בבחי' יביע ואח"כ גילוי חכמה תתאה והיא היא דמות תבניתו דהיינו בחי' עלמא דאתגליי ממש.

Перше розкриття полягає в тому, що Нескінченне світло (Ор Ейн Соф) перебуває у вищій Хохмі як світло, що «ллється потоком»; а потім [настає] розкриття нижчої Хохми, і саме вона є «подобою Його форми», тобто рівнем світу, що справді розкрився.

17 והתקין לו ממנו בנין עדי עד שבחי' עלמא דאתגליי אע"פ [אף על פי] שרגליי [שרגליה] יורדות כו' מ"מ איננה דבר נפרד ח"ו [חס ושלום] אלא והתקין לו ממנו בעצמו

«І приготував для нього з нього самого вічну будівлю»: розкритий світ, хоча «її ноги спускаються вниз» тощо, однак не є окремою річчю, не дай Б-же, а є саме «приготував для нього з нього самого» — із самого його єства.

כי גילוי חכמה תתאה הוא גילוי הארת אור א"ס ב"ה עצמה שבחכ' [שבחכמה] עלאה

Бо розкриття нижньої мудрості (Хохми) — це розкриття сяйва самого Нескінченного світла (Ор Ейн Соф), благословенний Він, що перебуває у вищій Хохмі.

אלא לפי שבה נפרטו ונתחלקו בבחי' רבוי המדרגות בדרך פרט מה שהיו כלולים בחי'ע [בחכמה עילאה]
בהעלם בדרך כלל הנה האור שבה הוא מצומצם ומלוכש בכמה מיני צמצומים והתלבשות שונות

Однак оскільки в ній те, що у вищій Хохмі було приховано включене в загальному вигляді, розкладається на окремі складники й поділяється на безліч рівнів у деталізованому вигляді, світло в ній скорочене й одягнене в численні різновиди скорочення (цимцуму) та різного одягання,

כדי להאיר ולהתגלות בכל מדרגה ומדרגה לפי מה שהיא להיות המדרגות ההם נראים ונגלים ולא יתבטלו במציאות.

щоб світлити й розкриватися на кожному рівні відповідно до його властивостей, аби ті рівні були видимі й розкриті та не були позбавлені свого існування.

18 וכ"כ [וכן כתב] נתצמצם האור ונתמעט עד שירד מדרגה אחר מדרגה בסתר המדרגות שהלכוש מסתיר ומכסה על האור ההוא ונעשה מקור לעלמא דפרודא להיות משם יפרד כו'.

Світло так скоротилося й зменшилося, що спускалося рівень за рівнем у прихованість ступенів, де одяг приховує та покриває це світло; і воно стало джерелом світу розділеності, щоб звідти воно розділялося тощо.

אבל עיקר צמצום האור הוא כדי שיהיה בנין העולמות שלא יתבטלו במציאות וזהו בנין עדי עד

Але головна мета скорочення (цимцум) світла — щоб постала споруда світів і щоб вони не втратили свого існування; і це — «вічна споруда»,

דהיינו להיות לעדי עד ימלוך להיות מדת מלכותו עדי עד למעלה עד אין קץ ולמטה עד אין תכלית.

тобто щоб Він царював навіки-віків: щоб властивість Його царювання тривала повік — угорі без кінця, а внизу без меж.

19 והיא התגלות מלכותו בבחי' א"ס ממש רק שכדי שיהי' [שיהיה] גילוי א"ס ב"ה בבחי' מלכותו הוצרך להיות בחי' בנין.

І це — розкриття Його царювання (Малхут) на рівні самого Нескінченного (Ейн Соф); однак, щоб Нескінченний, благословенний Він, розкрився на рівні Його царювання, необхідним був певний рівень споруди,

דהיינו להיות הסתר האור וצמצומו והתלבשותו בכמה מיני לבושין עד שיאיר ויתגלה אור זה בבחי' זו דוקא.

тобто приховування світла, його скорочення та його облачення в численні різновиди облачень, аж поки це світло не засяє і не розкриється саме на цьому рівні.

כי אור א"ס מצד עצמו כשמו כן הוא אין לו סוף כו' ולא מכל מדות כלל כמ"ש במ"א

Адже Нескінченне світло (Ор Ейн Соф) саме по собі, як підказує його назва, не має кінця тощо й зовсім не належить до жодних атрибутів, як пояснюється в іншому місці.

ואפי' [ואפילו] אור א"ס שבח"ע [שבחמה עילאה] הוא בבחי' צמצום ולבוש שח"ע [שחכמה עילאה] נק' בשם לבוש לאור א"ס כו'.

І навіть Нескінченне світло, яке перебуває у вищій мудрості (Хохма), є в стані скорочення й облачення, адже вища Хохма називається облаченням Нескінченного світла тощо.

20 וכל מה שירד האור ונתגלה גילוי אחר גילוי ירידה היא זו. ומיעוט האור והתלבשותו וירידה זו היא כדי שיאיר אור א"ס ב"ה גם במדרגות התחתונות.

І наскільки б світло не спускалося й не розкривалося — розкриття за розкриттям, — усе це є спуском. А зменшення світла, його облачення та цей спуск потрібні для того, щоб Нескінченне світло (Ор Ейн Соф) — благословенний Він — сяяло також на нижчих рівнях.

כי נתאוה הקב"ה להיות לו דירה בתחתונים וא"כ תכלית המכוון מבחי' מלכותו להחיות עולמות נפרדים אינה להיות נפרד ח"ו [חס ושלום] רק אדרבה להיות بنין עדי עד כי והתקין לו ממנו כו' כנ"ל:

Адже Святий, благословенний Він (Кудша бріх ху), забажав мати оселю серед нижніх світів (діра бетахтонім); отже, кінцева мета Його царювання (Малхут), яке дає життя відокремленим світам, полягає не в тому, щоб вони були відокремленими, не дай Б-г, а, навпаки, у тому, щоб постала «вічна будівля», адже «і приготував для нього з нього самого» тощо, як пояснювалося вище.

21 אך הנה ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] זכה נעשה לו סם חיים כו' דבזכותא תליא מילתא ואחר כוונת הלב של העוסק בתורה נאמרו הדברים

Однак наші благословенної пам'яті мудреці сказали: «Якщо він удостоїться, це стане для нього еліксиром життя» тощо, — адже все залежить від заслуги, і ці слова сказано відповідно до наміру серця того, хто займається Торою.

כי לפי שעוסק בתושבע"פ [בתורה שבעל פה] שהיא חכמה תתאה שירדה לעלמא דפרודא ונתלבשה בדברי' [בדברים] גשמי' [גשמיים] שהם מהע' [מהשבעים] שרים שנתלבשה בהם ברכוי השתלשלות המדרגות ליתן בהם כח וממשלה על הדברים הגשמיים ההם

Адже він займається Усною Торою, яка є нижчою мудрістю (Хохма), що зійшла у світ розділення й убралася у фізичні речі, що походять від сімдесяти князів і в які вона вбралася через численні ланки послідовного розгортання рівнів, щоб надати їм силу й владу над тими фізичними речами;

והדבר הגשמי שעוסק בו שהוא תחת ממשלת השרים הוא המסתיר ומכסה על קדושת אור א"ס הנמשך מחכמה עלאה ומתלבש בחכמה תתאה לכך יכול להמשיך את האדם ולהורידו ולהפילו למטה

і фізична річ, якою він займається і яка перебуває під владою князів, приховує й затуляє святість Нескінченного світла (Ор Ейн Соф), що сходить із вищої Хохми й убирається в нижчу Хохму, — тому вона може притягнути людину, опустити її й повалити вниз,

בל יראה גאות ה' והוד מעטה לבושו שהוא התלבשות אור א"ס ב"ה הנמשך ומתלבש בחכמה תתאה בפסק הלכה הערוכה בדברים הגשמיים ההם. כי דבר ה' זו הלכה והיא חכמתו ורצונו כו'.

так, що він не побачить «величі Імені Б-га (Гавая)» і саява мантиї Його вбрання — втілення Ор Ейн Соф, благословенний Він, яке сходить і вбирається в нижчу Хохму, у постанові закону, викладеній стосовно тих фізичних речей. Адже «слово Гавай» — це галаха, і вона є Його мудрістю та Його волею тощо.

22 ולכך לא זכה ונמשך אחר עלמא דפרודא וגורם להפריד עלמא דאתגלי' היא חכמה תתאה ממקורה

ושרשה היא ח"ע [חכמה עילאה] ונותן יד וממשלה להיות שליטה ואחיזה לקליפות וס"א [וסטרא אחרא]

Тому, [якщо] він не удостоївся і потягнувся за світом розділення, то спричиняє відокремлення світу, що розкрився, — нижчої мудрості (Хохми), — від її джерела й кореня, тобто вищої Хохми; і дає силу та владу, надаючи оболонкам (кліпот) та іншій стороні (сітра ахра) можливість панувати й мати опору,

שיהי' [שיהיה] יניקתם ואחיזת' מעיקר הקדושה כו' ולא מן השמרים ופסולת אשר ניתן להם כדי חיותם מלמעלה מחכמה תתאה היא מלכותו ית' בהתלבשות' בהשרי' [בהשרים] כו'

щоб їхнє живлення й опора походили від самої сутності святості тощо, а не від осаду й відходів, які було відведено їм згори для підтримання їхнього життя, — від нижчої Хохми, тобто від Його царювання, благословенний Він, коли воно вбирається в князів тощо,

דרך ירידת והשתלשלות המדרגות מדרגה אחר מדרגה עד שירדה בסתר המדרגות שנמשך להם חיות מעט מן השמרים והפסולת דרך יניקת שערות וצפרנים מותר השפע כו'.

через спускання й ланцюг послідовного розгортання рівнів, один за одним, аж поки воно не спустилося в прихованість рівнів, так що до них надходить трохи життєвої сили з осаду й відходів — через живлення, що проходить через волосся й нігті, надлишки потоку тощо.

כי מאחר שנמשך אחר גשמית הדברים שהן מהשרים כו' ומחשיב אותם ליש ועיקר הרי מעורר כך למעלה כביכול

Адже, коли він потягується за матеріальністю речей, що походять від князів тощо, і вважає їх чимось суцям та першорядним, то, так би мовити, пробуджує те саме й угорі.

ולכך נעשה לו סם המות ממש שלוקח חיותו מהקליפות הנקרא מות ומשם נופל לו מחשבות רעות מהיכלות הקליפות וס"א [וסטרא אחרא] להחזיק א"ע [את עצמו] ליש ודבר במה שלומד כו'

І тому це стає для нього справжнім «еліксиром смерті», бо він черпає життєву силу з кліпот, які називаються смертю; звідти на нього спадають лихі думки з палаців кліпот і сітра ахра, аби він вважав себе суцям і значущим завдяки тому, що вивчає тощо.

[ועיי' [ועייין] ביומא ד' ע"ב ב' ע"פ וזאת התורה אשר שם משה זכה כו' וכוזהר ר"פ חקת בענין וזאת ועיי'

[ועייין] בפ' בהר דף ק"י ע"ב בענין ועשה טוב כו' ע"ש]

[Див. Yoma 72b, щодо слів «I ось Тора, яку Моше поклав»: «Якщо удостоївся» тощо; а також Зогар на початку Parshas Chukas, щодо слів «I ось це»; і див. Parshas Behar, folio 110b, щодо слів «I чини добро» тощо; див. там.]

וזוהו האומר אין לי אלא תורה כו' שאומר אין לי לעצמי מפני שהוא בבחי' לא זכה ורוצה להיות לעצמו יש ודבר נפרד.

І це значення вислову: «Той, хто каже: “Немає в мене нічого, крім Тори”» тощо: він каже: «Немає в мене нічого [крім Тори] для себе», бо перебуває в стані «не удостоївся» й хоче бути для себе чимось суцям, відокремленою сутністю.

23 ולכן אפי' [אפילו] תורה אין לו שהתורה היא נשפעת ונמשכת במקום קדושה דוקא

Тому «немає в нього навіть Тори», адже Тора дарується й притягується вниз лише в місце святості.

כי אין אור א"ס שורה אלא במי שבטל כו' והיינו סטרא דקדושה ולכן כל השפעת הקדושה היא ממנה ולולתה דהיינו שאינו רוצה לעצמו

Бо Нескінченне світло (Ор Ейн Соф) спочиває лише на тому, хто перебуває в стані самоусунення (бітуль), тощо; і це — сторона святості. Тому все дарування святості походить від неї й спрямоване до іншого, тобто людина не бажає [цього] для себе.

משא"כ סטרא דקליפה הרי כל טיבו דעבדין לגרמייהו וכי' ולכן א' על דואג ואחיתופל דלא מסקי שמעתתא אליבא דהלכתא

Натомість в оболонці (кліпі) все інакше, адже «все добро, яке вони чинять, вони чинять для себе», тощо. Тому про Доега й Ахітофела сказано, що вони не доходили у своїх міркуваннях до висновку згідно з галахою.

אבל בדהע"ה [בדוד המלך עליו השלום] כתי' [כתיב] וה' עמו שהלכה כמותו בכ"מ [בכל מקום] והיינו לפי שהמשכת התורה היא דוקא במקום קדושה ואחר כוונת הלב של העוסק בתורה.

Але про царя Давида, мир йому, написано: «I Гавая був із ним» — галаха всюди йде за ним. Це тому, що притягнення Тори вниз відбувається саме в місці святості й залежить від наміру серця того, хто займається Торою.

כי כפי מה שהוא באתעדל"ת [באתערותא דלתתא]. כך מעורר למעלה שיערה עליו רוח ממרום באתעדל"ע [באתערותא דלעילא] אם זכה ומדבק א"ע [את עצמו] באור א"ס הנמשך בתורה

Бо яким є його пробудження знизу, таким він пробуджує згори, щоб на нього було вилито дух із висоти — у пробудженні згори, — якщо він удостоїться й приліпиться до Ор Ейн Соф, яке притягується вниз у Тори,

וכמ"ש וכל בניך למודי ה'. דהיינו שיהא לימוד הלכה זו מפני שהיא דבר ה' כו'.

як написано: «I всі твої діти будуть навчені Гаваєю»; тобто він вивчає цю галаху тому, що це слово Б-га, тощо.

אך הכח הזה להיות המשכת אור א"ס שבתורה בקדושה דוקא הוא מבחי' החותם שלמעלה

Але ця сила, завдяки якій притягнення вниз світла Ор Ейн Соф, що міститься в Тори, відбувається саме у святості, походить від рівня печатки згори,

וכמ"ש חתום תורה בלימודי שפי בלימודי להיות למודי ה' דוקא וחותר זה הוא המפריד הקליפות שלא יינקו מעיקר הקדושה ח"ו [חס ושלום] כנ"ל.

як написано: «Запечатая Тору серед Моїх учнів»; слова «серед Моїх учнів» означають, що вони мають бути саме «навченими Гаваєю». І ця печатка відділяє кліпот, щоб вони, боронь Б-же, не черпали з самої суті святості, як пояснювалося вище.

ולכן אנו חותמין בברוך שלא יהיה יניקה ואחיזה לקליפות ע"י לא זכה כי גם חותר זה באתעדל"ת [באתערותא דלתתא] תליא מילתא.

Тому ми завершуємо благословення словами «Барух», щоб оболонки (кліпот) не мали живлення й опори через «не удостоївся»; адже й ця печать залежить від пробудження знизу (ітарута делетата).

24 והנה מבקשי ה' יבינו כל שכמו שהוא לענין תורה כך כיוצא בזה הוא לענין עבודת הלב באהוי"ר [באהבה ויראה] כו'.

І ось: «Ti, хто шукає Ім'я Б-га (Гавая), зрозуміють усе»: як це стосується Тори, так само і служіння серця — любов і трепет (агава ве-йіра) тощо.

כי הנה ב' בחינות יש בלב דהיינו פנימיות הלב וחיצוניותו. בחי' פנימית הלב היא התלהטות והתלהבות האהבה לה' בשמחה וטוב לבב מרוב כל

Адже в серці є два рівні: внутрішній вимір (пніміют) серця і його зовнішній вимір (хіцоніют). Внутрішній вимір серця — це палання й запал любові до Б-га, з радістю і веселістю серця, понад усе,

שהיא שמחת הנפש האלקית המשכלת ומתבוננת באור א"ס ב"ה מקור חוצבה ושרשה שהיתה כלולה במאצילה ב"ה טרם ירידתה לעוה"ז.

яка є радістю Б-жественної душі (нефеш елокіс), що осягає розумом і споглядає Нескінченне світло (Ор Ейн Соф), благословенний Він, — джерело, з якого її було висічено, і її корінь, у якому вона була включена у свого Еманатора, благословенного Він, перш ніж зійти в цей світ.

25 וגם עתה כן הוא כל חפצה וכל ישעה להתענג על ה' הוא אור א"ס ב"ה ממש אהבה בתענוגים בגילוי

אוא"ס [אור אין סוף] ב"ה בחכמה שבנפש כח מ"ה [מה] כו'.

I тепер також так: усе її прагнення і все її спасіння — насолоджуватися Б-гом, тобто самим Нескінченим світлом (Ор Ейн Соф), благословенний Він, — любов'ю в насолодах, через розкриття Ор Ейн Соф у мудрості (Хохма), що в душі, у коах ма («силі чого») тощо.

ואיזהו חכם הרואה את הנולד מאין כו' שאין העולם מעלים ומסתיר על אור א"ס ב"ה שאינו בגדר
עלמין כלל וכולא קמ"י [קמיה] כלא וכאין ממש.

«Хто мудрий? Той, хто бачить народжене» — з нічого тощо; адже світ не приховує і не затуляє Ор Ейн Соф, благословенний Він, який зовсім не належить до категорії світів, а все перед Ним — наче ніщо і воістину ніщо.

26 ואי לזאת תהי' דביקות הנפש בשרשה באלק"י חיים בהתכללות ויחוד עצום כמו שהיתה כלולה

ומיוחדת טרם ירידתה וע"ז נאמר יום ליום יביע כמעין הנובע ממקורו שמתאחד עמו

I тому душа буде тісно з'єднана зі своїм коренем у живому Б-зі — у величному взаємовключенні й єдності, як вона була включена й поєднана до свого спускання; про це сказано: «День дневі виливає», подібно до джерела, що струмує зі свого витoku й нерозривне з ним.

ומזה תהי' שמחת הנפש בה' עושה הוא אור א"ס ב"ה השורה ומתגלה בחכמה

I звідси постане радість душі в Б-зі, її Творці, — тобто в Нескінченному світлі (Ор Ейн Соф), благословенний Він, яке спочиває й відкривається в мудрості (Хохма).

ותהי' השמחה גדולה לאלהים בהתלהבות והתלהטות הנפש מחמת קרבת ה' הטוב לה

ובשמחתה לא יתערב זר ח"ו [חס ושלום] כי אין בנמצא שמחה זו כמוה וכדוגמתה בזה לעו"ז [לעומת זה] כלל.

I радість буде великою для Б-га: душа спалахуватиме й палахкотитиме через близькість Б-га, що є для неї благом; «і в її радості не бере участі чужий», хай не станеться цього, бо [на стороні, що є] «одне навпроти одного» взагалі немає радості, подібною до неї чи схожою на неї.

שהיא מבחי' יחידה שבנפש שאינה מלובשת כלל בלבושי הגוף והנפש הבהמית רק שתתמלא הנפש אורה ושמחה לה' לבדו.

Бо вона походить від рівня ехіда (найглибшої сутності душі), яка зовсім не вбирається в одязі тіла й тваринної душі; натомість душа сповнюється світлом і радістю заради одного лише Б-га.

27 וזוהי מדת יום ואור כמ"ש יום ליום יביע. אבל חיצוניות הלב היא מדת לילה וחשך שיש בו העלם והסתר מלבושי הגוף ונה"ב [ונפש הבהמית] שמנוגה שמלבישים את הנפש.

І це — якість дня і світла, як сказано: «День дневі виливає». Але зовнішній вимір серця — це якість ночі й темряви, у якій одязи тіла й тваринної душі (нефеш габагаміт), яка походить із Нога [світлої оболонки, сфери, де змішуються добро і зло], приховують і затуляють душу.

וכמו שהמדות שבנפש אלקית אהוי"ר [אהבה ויראה] כו' כך הם בזה לעו"ז [לעומת זה] כי אהבה זו היא מבחי' יחודא תתאה שנראה העולם ליש כו'

І так само, як [є] емоційні атрибути (мідот) Б-жественної душі (нефеш елокіс) — любов і трепет (агава ве-йіра) тощо, так само вони [є й тут], «одне навпроти одного»; адже ця любов походить від рівня нижчого єднання (іхуда татаа), у якому світ постає як щось існуюче тощо,

מחמת התלבשות אור א"ס בהשתלשלות וירידת המדרגות עד שנעשה עוה"ז הגשמי כו' ולכן צריך מלחמה ולאם מלאם יאמץ ואלמלא הקב"ה כו'

через те, що Нескінченне світло (Ор Ейн Соф) облеклося в ланцюг послідовного розгортання світів згори вниз (ішталшелут) і відбулося сходження щаблів, аж поки не постав цей матеріальний світ тощо. Тому потрібна боротьба: «один народ стане сильнішим за інший народ», і «якби не Святий, благословенний Він (Кудша бріх ху)...»,

שיש בכח נפשו לעורר את האהבה עד שתחפץ להתפשט מלבושי' [מלבושיה / מלבושים] לפי שבאמת אינה דבר נפרד כו' רק היחוד הוא מבחי' יחוי"ת [יחודא תתאה] כו'

бо душа має силу пробудити любов так, що вона прагне скинути свої одязи, адже насправді вона не є чимось відокремленим тощо; лише єдність належить до рівня нижчого єднання тощо.

(ועמ"ש ע"פ שיר השירים בענין ב' בחי' כלה משם יובן מ"ש כאן ועיין עוד מ"ש ע"פ צאנה וראנה בענין שאו ידיכם כו') וע"ז התפלל דהע"ה [דוד המלך עליו השלום] יחד לבבלי.

(Див. також пояснення до «Шир га-Шірім» про два рівні «кала» [нареченої]; звідти стане зрозумілим сказане тут. І див. також подальше пояснення до «Цеена у-реена» про «Піднесіть руки» тощо.) І про це молився цар Давид, мир йому: «Об'єднай моє серце».

כי אע"פ [אף על פי] שהם שני לבבות מדת יום ומדת לילה אינן נפרדים בעצמותן ח"ו [חס ושלום] רק מדת הלילה היא בחי' גילוי לעצמיות המדה

Бо хоча це два серця — якість дня і якість ночі, — у своїй сутності вони не є відокремленими, не дай Б-же; лише якість ночі є аспектом розкриття сутності атрибута,

שהיא מדת יום כדי שתבא בבחי' גילוי בפו"מ [בפועל ממש] מהעלם ומצפוני בינת הלב לידי גילוי הלב בפו"מ [בפועל ממש] שיהא הלב כלי ומשכן להשראת אהבה זו.

який є якістю дня, щоб вона справді розкрилася: з прихованості й потаємних глибин розуміння серця — до фактичного розкриття в серці, аби серце стало посудиною й оселею для перебування в ньому цієї любові.

28 וכן אהבה עליונה הבאה מלמעלה מן השתלשלות בחי' אהבה בתענוגים מבחי' יחודא עילאה תהיה בגילוי הנפש באהבת הלב המלובשת בגוף ונפש הבהמית

Так само вища любов, що приходить згори, понад ланцюгом послідовного розгортання світів згори вниз (ішталшелут), — аспект любові в насолодах, що походить з рівня вищого єднання (іхуда ілаа), — має розкритися в душі як любов серця, зодягнена в тіло й тваринну душу (нефеш габагаміт),

שהיא האהבה מיחודא תתאה ואין גילוי המדה דבר נפרד מעצמיות המדה רק והתקין לו ממנו כו'.

яка є любов'ю нижчого єднання (іхуда татаа); і розкриття атрибута не є чимось окремим від сутності цього атрибута, а є радше «і приготував йому з нього самого» тощо.

אלא שא"א שתבא בחי' אהבה עליונה לידי גלוי רק ע"י מדת לילה וחשך

Однак вища любов не може розкритися інакше, як лише через властивість ночі й темряви.

שהוא צמצום האור והתלכשותו כירידתו מדרגה אחר מדרגה עד שקנה שם לעצמו מדת לילה ויחוי' [ויחודא תתאה] ונראה כאלו הוא דבר נפרד לכן התפלל יחד לבבי כו'.

Це — скорочення (цимцум) світла та його зодягання під час спуску, щабель за щаблем, аж поки воно набуло собі назви «властивість ночі» та «нижче єднання» і почало здаватися чимось окремим. Тому він молився: «З'єднай моє серце» тощо.

29 והנה בגילוי המדות מאחר שנרא' כאלו הוא נפרד ויש שם התלכשות הגוף ונפש הבהמית שמנוגה המעלימים ומסתירים כו' לכך יש אחיזה לקליפות וסט"א [וסטרא אחרא] להתאחזו ולינק מעיקר הקדושה ח"ו [חס ושלום]

Коли атрибути розкриваються, здається, ніби вони відокремлені; до того ж вони облачені в тіло й тваринну душу (нефеш габагаміт) з нога (саява), що приховують та заслоняють тощо. Тому оболонки (кліпот) та інша сторона (сітра ахра) мають можливість ухопитися за святість і жититися із самої її суті, не дай Б-же.

ולזאת צ"ל המשכת החותם דהיינו להיות המשכה וברכה עליונה להפריד הקליפות ושלא תהיינה גילוי המדות כי אם ליחודו ג"כ וכמ"ש יחד לבבי.

Тому необхідно низвести печать, тобто щоб згори зійшли благословення й вплив, які відокремлять кліпот, і щоб розкриття атрибутів також було лише заради Його єдності, як написано: «З'єднай моє серце».

30 וחז"ם אותיות תח"ם כלומר עד פה תבא ולא תוסיף שלא תהיה תוספת חיות יותר משיעור המוגבל כו'

А хосам (печатка) складається з тих самих літер, що й техум (межа); тобто: «Досі дійдеш, але не далі», — аби життєва сила не додавалася понад обмежену міру тощо,

דהיינו שלא יוסיף האדם תת כחו וכל יגיעתו לנפשו הבהמית רק כמ"ש יגיע כפ"ך כו' וכמ"ש במ"א.

тобто щоб людина не віддавала тваринній душі (нефеш габагаміт) понад міру свої сили й усю свою працю, а лише так, як сказано: «Праця твоїх рук» тощо, і як пояснюється в іншому місці.

ובזה מעורר למעלה באתעדל"ת [באתערותא דלתתא] שלא יומשך להם אלא מותר שפע שערות וצפרנים
כוי וכמאן דשדי בתר כתפוי כוי

І цим вона пробуджує згори, через пробудження знизу (ітарута делетата), щоб до них спуска-
лися лише надлишки потоку — волосся й нігті тощо, і «наче той, хто кидає [це] собі за плече»
тощо,

שאינו נותן מרצונו הטוב דרך אהבה וחיבה רק כמ"ש ואת עשו שנאתי וכ"ז [וכל זה] באתעדל"ת
[באתערותא דלתתא] תליא מלתא. והכח לאתעדל"ת [לאתערותא דלתתא] זו שיהא תלוי בזה אתעדל"ע [אתערותא
דלעילא] הוא מבחי' חותם הנ"ל:

той, хто не дає з власної волі, з любов'ю та прихильністю, а лише так, як сказано: «А Ейсава
Я зненавидів». І все це залежить від пробудження знизу. А сила для такого пробудження зни-
зу — щоб пробудження згори залежало від нього, — походить від рівня печатки, про яку
йшлося вище.

LikuteiTorah.com

ХАСИДСЬКА ПАРША

Про це видання

This edition contains the Hebrew text i the English translation.

The Hebrew text of Torah Ohr: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

Our English translation, made from the Hebrew without Kehot's notes: CC BY-NC 4.0.

This edition as a whole: CC BY-NC 4.0. Shuls, schools and non-profit projects may copy, print and share it freely, and may ask for donations to cover the cost of printing; it may never be sold. Credit Kehot Publication Society and likuteitorah.com.
<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>

Український переклад і пояснення підготовлено для LikuteiTorah.com за допомогою ШІ (openai/gpt-6-luna-pro:batch) та звірено з єврейським текстом і Sefaria; редактором-людиною ще не перевірено. Будь ласка, важливе перевіряйте за єврейським текстом.

Ребе просив вивчати маамарим тижневої парші — «Хасидську паршу» — протягом того тижня, розподіливши навчання на сім днів (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725 · Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309). Навіщо її вивчати та благословення Ребе: likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha/

Безкоштовний некомерційний проєкт; тут нічого не продається. Не пов'язаний із Kehot, Sefaria чи Lubavitch Library.
© likuteitorah.com

Із likuteitorah.com/uk/torah-ohr/bereishis/8/

НА ЧЕСТЬ

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Батько Ребе, реб Леві-Іцхок